
Nyttig om å tolke forskning

ANMELDELSER

HARALD REISO

Fastlege, dr.med., spesialist i allmenntillegmedisin og samfunnsmedisin
Tromøy legesenter

Per Arne Tufte

Hvordan lese kvantitativ forskning?

198 s, tab, ill. Oslo: Cappelen Damm Akademisk, 2018. Pris NOK 299

ISBN 978-82-02-49411-7

Dette er en fin innføringsbok for studenter og forskningsformidlere.

Boken står i en sterk samfunnsvitenskapelig pedagogisk tradisjon som stammer fra Ottar Hellevik. Språket er gjennomarbeidet og flyter godt. Det brukes gode, norske benevnelser på ulike tekniske forhold. Boken er pedagogisk oppbygd: hver kapittel tar for seg problemstilling, sammenheng forskningen utgår fra, grunnleggende informasjon om variable, analyser, feilkilder og generaliseringer, samt overordnende betraktninger om studier.

Kapitlene har korte oppsummeringer, og underveis brukes det praktiske eksempler som øker bokens pedagogiske nytte. Stikkordregisteret er dekkende. Selv om boken bærer preg av å være skrevet i en sosiologisk/samfunnsvitenskapelig tradisjon, er dette godt stoff for medisinsk forskning også. I medisinsk tradisjon er relative prosentueringer ofte brukt for å si noe om forskjellige utfall i medikament- og behandlingsstudier. Forfatteren berører temaet, men kunne vektlagt mer kritikk av hvordan dette brukes i markedsføring, der de absolutte tall kan være vriene å finne.

I innledningen til bokens del 1 setter forfatteren opp ni prinsipper for kvantitativ metode (side 17 og 18). Det er glimrende! Han kommer også med gode tips om hvor en finner hva i rapporter og artikler (kapittel 11), og maner til skepsis mot «missing links» (setninger eller ledd i framstillingen som synes å mangle): «Det gir seg utslag i plutselige overganger i teksten. Det er de gangene man synes det går litt raskt i svingene» (side 179). Videre advares det mot «metodemagikere»: «Dette er forskere som ikke bare fortolker resultater, men leser langt mer ut av dataene og analyseresultatene enn det som faktisk er der» (side 185).

Boken kunne inkludert en omtale av forskning som publiseres i tilsynelatende kompetente tidsskrift, der det er vanskelig å vurdere om publikasjonene er fagfellevurderte eller har gjennomgått annen form for kvalitetssikring og redaksjonell behandling. I en verden der informasjon på nett er enkelt søkbar og tilgjengelig, blir det viktigere enn før å vektlegge publiseringer i anerkjente tidsskrift som bruker dokumenterbare kvalitetssikringsprosesser preget av åpenhet, uavhengighet, etterprøvbarhet og transparens. Dette gjelder særlig publikasjoner som tar opp omdiskuterte tema, som borreliose, multippel sklerose og eksperimentell kreftbehandling.

De som vil ha spesiell nytte av boken tror jeg er journalister som ønsker å bedre sin innsikt i forskningsformidling, og studenter som trenger en enkel innføring i hva kvantitativ forskning er.

Publisert: 17. september 2018. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.18.0326
Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 3. juli 2026.